

Ἡ χρήση τῆς παρομοίωσης πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου στὴν ὕμνογραφία τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΧΑΤΖΗΓΡΗΓΟΡΙΟΥ*

Ἡ ὠραιότερο καὶ ἐκλεκτότερο ἔχει παραγάγει ὁ βυζαντινὸς ποιητικὸς λόγος, τοῦτο ἐντοπίζεται στὴ λειτουργικὴ ποίηση, ἰδιαιτέρως δὲ στὴν ὕμνογραφία¹ τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν τῆς Γεννήσεως, τῶν Εἰσοδίων, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τῆς Συλλήψεως τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου, καθὼς καὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς Ὑπαπαντῆς, οἱ ὁποῖες χαρακτηρίζονται ὡς Δεσποτικοθεομητορικὲς ἑορτές². Οἱ ὕμνογράφοι μὲ ἀπαράμιλλη τέχνη συνθέτουν ὕμνους τῇ Θεομήτορι, προσπαθώντας νὰ ἀποδώσουν μὲ τὸν λόγο καὶ τὸ μέλος τὴ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖο ἐκείνης πού εἶναι *τιμιωτέρα τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐνδοξότερα ἀσσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ*. Μάλιστα ἐπιστρατεύουν ποικίλα ἐκφραστικά μέσα, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸν σκοπὸ τους. Ἀπὸ τὰ μέσα αὐτὰ ἐκείνο πού κυριαρχεῖ στὴν διατύπωση τοῦ ποιητικοῦ τους λόγου, εἶναι ἡ παρομοίωση, ἕνα σταθερὸ στοιχεῖο τῆς λειτουργικῆς ποίησης γενικότερα.

---

* Ὁ Πρωτ. Στυλιανὸς Χατζηγηρηγορίου εἶναι Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγ. Γεωργίου Βασιλικῶν τῆς Ἱ. Μ. Κασσανδρείας, διδάκτωρ Ἑλληνικῆς Φιλολογίας καὶ Καθηγητὴς τῆς Δευτεροβάθμιας Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσης.

1. Τὸ ὕμνογραφικὸ ὕλικὸ εἶναι εἰλημμένο ἀπὸ τὰ ἐν χρήσει Μηναιᾶ Σεπτεμβρίου, Νοεμβρίου, Δεκεμβρίου, Φεβρουαρίου, Μαρτίου καὶ Αὐγούστου τῶν ἐκδόσεων ΦΩΣ (Ἀθήνα 2000) καὶ τὸ Τριῶδιο τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ἀθήνα 1993).

2. Στὴν παρούσα μελέτη δὲν συμπεριλαμβάνουμε τίς ἑορτὲς πρὸς τιμὴν τῆς προστασίας τῆς Θεοτόκου (Ἁγία Σκέπη, Ζωοδόχος Πηγή) καὶ τῶν ἀμφίων της (Κατάθεσις τῆς τιμίας Ἐσθῆτος, Κατάθεσις τῆς τιμίας Ζώνης), γιὰ τὸν λόγο ὅτι οἱ παρομοιώσεις στοὺς ὕμνους τῶν ἐν λόγω ἑορτῶν ἀναφέρονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄχι στὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου αὐτὸ καθ'αυτὸ, ἀλλὰ σὲ στοιχεῖα καὶ ἐνέργειες πού σχετίζονται μὲ Αὐτὴν (ἄμφια, ναοί, πηγὴ ἀγιάσματος, θαυματουργικὲς ἐπεμβάσεις, ἰάσεις), πρᾶγμα πού δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ διευθετήσουμε τὸ ὕμνογραφικὸ ὕλικὸ ταξινομώντας το στὶς κατηγορίες τῆς μελέτης αὐτῆς, στὶς ὁποῖες γίνεται ἀναφορὰ ἀπευθείας στὸ πρόσωπο τῆς Παναγίας. Ἐπιφυλασσόμεστε νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τίς παρομοιώσεις τῶν παραπάνω ἑορτῶν σὲ ἐπόμενη μελέτη μας.

Ὡς γνωστόν ἡ παρομοίωση στὴν οὐσία εἶναι μιὰ μορφή σύγκρισης. Ὁ συγγραφέας, ὁ ποιητὴς ὅταν θέλει νὰ τονίσει ιδιαίτερα καὶ νὰ προβάλλει μὲ ζωηρὸ τρόπο μιὰ ιδιότητα ἢ ἓνα γνώρισμα ἑνὸς προσώπου, ἑνὸς πράγματος ἢ μιᾶς ἔννοιας, τὸ συγκρίνει μὲ κάτι ἄλλο ποὺ ἔχει τὴν ἴδια ιδιότητα σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ (π.χ. ἦταν ψηλὸς σὰν κυπαρίσσι)³. Ἐνῶ τοῦτο συμβαίνει σὲ ὅλα τὰ λογοτεχνικὰ κείμενα, δὲν ἰσχύει γιὰ τοὺς ὕμνους ποὺ ἀναφέρονται στὸ πρόσωπο τῆς Κυρίας Θεοτόκου. Ὁ ὕμνογράφος ὅταν θέλει νὰ ὑμνήσει τὴν Θεομήτορα, ἀντιμετωπίζει μιὰ ἀνυπέρβλητη δυσκολία. Ὅποια στοιχεῖα τῆς κτιστῆς πραγματικότητας καὶ ἂν λάβει, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποδώσει στὴν πληρότητά τους *λόγω καὶ νοήμασι* τὴν ἄκτιστη θεία χάρη, τὴν ἄρρητη θεϊκὴ δόξα ποὺ περιβάλλει τὴν Κεχαριτωμένη. Κανένα κτίσμα δὲν διαθέτει ιδιότητα ἢ γνώρισμα σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ ἀπὸ τὰ γνωρίσματα καὶ τὶς ιδιότητες τῆς Θεοτόκου. Ἐπομένως, οἱ παρομοιώσεις ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ ποιητὴς, ἐκφράζουν κατὰ τρόπο σχετικὸ τὴν θεία πραγματικότητα.

Δεδομένα κοσμολογικὰ καὶ ἀνθρωπολογικὰ ἀποτελοῦν τὸ εὐρὸ θεματικὸ πεδίο, ἀπὸ ὅπου ἀντλοῦν οἱ ποιητὲς τὶς παρομοιώσεις τους. Στὴ σκέψη τους ὅμως κυριαρχεῖ μιὰ ἐνοποιημένη καὶ συνάμα διακεκριμένη πραγματικότητα. Θεότητα καὶ κτίση βρίσκονται σὲ μιὰ ὄντολογικὴ σχέση καὶ λειτουργικὴ ἐνότητα, ἐνῶ διαφέρουν ριζικὰ ὡς πρὸς τὴ φύση τους. Ὁ Τριαδικὸς Θεὸς εἶναι ἄκτιστος, ἐνῶ ὅλα τὰ δημιουργήματα, ἀπὸ τὸν ἄγγελο ὡς τὸ τελευταῖο λιθαράκι, ὑπόκεινται στὸν νόμο τῆς κτιστότητας, καθὼς λαμβάνουν τὴν ὑπαρξή, τὴ ζωὴ, τὴν κίνηση καὶ κάθε προαγωγή τους ἀπὸ τὸν δημιουργὸ Θεό. Ἡ πραγματικότητα αὐτὴ προφυλάσσει τοὺς ποιητὲς ἀπὸ τὸν κίνδυνο τῆς ἀπολυτοποίησης καὶ εἰδωλοποίησης τῆς κτίσης. Ἡ κτίση δὲν εἶναι αὐθύπαρκτη, αὐτοτελής, ἀλλὰ ἐξαρτᾶται πλήρως ἀπὸ τὸν Θεὸ καί, ἐπειδὴ διαρκῶς δαπανᾶται, χρειάζεται πληρῶση, στηριγμὸ καὶ χορήγηση ἐνέργειας⁴. Ἔτσι, οἱ ὕμνωδοὶ μὲ τὸ σχῆμα τῆς παρομοίωσης ἐπιστρατεύουν ἓνα πλῆθος πραγμάτων, εἰκόνων, παραστάσεων ἀπὸ τὴν κτίση, ὄχι γιὰ νὰ τὴν ἀπολυτοποιήσουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀναχθοῦν δι' αὐτῆς στὸν Θεό. Τοῦτο πράττουν καὶ γιὰ τὴν παναγία μορφή τῆς Θεοτόκου.

Τὸ κύριο θεματικὸ ὕλικὸ τῆς «θεομητορικῆς» παρομοίωσης εἶναι εἰλημμένο ἀπὸ τὸν φυσικὸ κόσμο, πρᾶγμα ποὺ προσδίδει μεγάλη ποικιλία στὸ περιεχόμενον τῶν ὕμνων. Ἡ γῆ καὶ τὰ τμήματά της, τὸ οὐράνιο στερέωμα μὲ τὰ οὐράνια

3. Βλ. *Λεξικὸ Λογοτεχνικῶν Ὁρῶν*, ἐκδ. ΟΕΔΒ, Ἀθήνα 2009, σ. 142.

4. Βλ. Νίκου Μαρτσούκα, *Δογματικὴ καὶ Συμβολικὴ Θεολογία Γ'*, ἐκδ. Π. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 1997, σσ. 130-110.

σώματα, τὸ φῶς καὶ τὰ φωτιστικὰ μέσα, τὸ νερὸ καὶ τὰ ὑδάτινα συστήματα, τὰ ζῶα καὶ οἱ θαλάσσιοι ὀργανισμοί, τὰ φυτά, οἱ εὐώδεις οὐσίες ἀποτελοῦν τὰ φυσικὰ ἐκεῖνα στοιχεῖα ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ποιητές, γιὰ νὰ ἀποδώσουν τὰ θεῖα νοήματα. Παρακάτω ἀναφέρουμε κατὰ κατηγορίες αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὶς παρομοιώσεις:

α) Γῆ καὶ τμήματά της

ἡ γῆ ἢ κατάκαρπος⁵
ἡ χώρα ἢ ἄσπορος⁶
ὁ φωταυγῆς Παράδεισος φαιδρῶς ἐξήνθησε⁷
πίον ὄρος καὶ τετυρωμένον ἐν Πνεύματι⁸
καρποῦ ἀκηράτου κτήμα⁹
ἄρουρα βλαστάνουσα εὐφορίαν οἰκιριμῶν¹⁰
πέτρα ἢ ποτίσασα τοὺς διψῶντας τὴν ζωὴν¹¹

β) Οὐράνιο στερέωμα – οὐράνια σώματα

δι' ὃν οὐρανὸς ἐχορημάτισε¹²
λειτουργῆσαί σοι, τῇ νεφέλῃ κούφῃ ἠθροίζετο¹³
φωτοφόρον σε ὡς ἥλιον εἰσδέχεται¹⁴

5. Προεόρτιος κανὼν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδὴ γ', τροπ. α'.

6. Προεόρτιος κανὼν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (Θεοφάνους) ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 24^{ης} Μαρτίου, ὠδὴ θ', τροπ. δ'.

7. Προεόρτιος κανὼν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδὴ θ', τροπ. α'.

8. Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ δ', τροπ. α'.

9. Ἀκάθιστος Ὑμνος, οἶκος ε'.

10. Ἀκάθιστος Ὑμνος, οἶκος ε'.

11. Ἀκάθιστος Ὑμνος, οἶκος ια'.

12. Β' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Ἰωάννου), ὠδὴ δ', τροπ. γ'.

13. Α' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Κοσμᾶ), ὠδὴ ε', τροπ. α'.

14. Προεόρτιος κανὼν τῶν Εἰσοδίων (Ἰωσήφ), ὠδὴ ζ', τροπ. α'.

ἀστήρ ἐμφαίνων τὸν ἥλιον⁵
 ἄστρον ἄδυτον⁶

γ) Φῶς – φωτιστικά μέσα

ἡ λαμπὰς τοῦ ἀπροσίτου φωτός⁷
 φαεινὴν λυχνίαν αὐλοῦ πυρός⁸
 χαῖρε λύχνε αἰέφωτε⁹
 τὴν τῆς παρθενίας ἀκτῖνα²⁰
 πύρινε στῦλε ὁδηγῶν τοὺς ἐν σκότει²¹
 αὐγὴ μυστικῆς ἡμέρας²²
 ἀκτὶς νοητοῦ Ἡλίου²³
 βολὶς τοῦ ἀδύτου φέγγους²⁴
 ἀστραπὴ τὰς ψυχὰς καταλάμπουσα²⁵
 ὀρθρος φαεινός²⁶

δ) Νερό - ὑδάτινα συστήματα

τοῦ ζῶντος ὕδατος πηγὴ ἀκένωτος²⁷
 θάλασσα ποντίσσα Φαραὼ τὸν νοητὸν²⁸

15. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος α΄.

16. Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ θ΄, τροπ. β΄.

17. Στιχηρὸν ἰδιόμελον γ΄ (Ἰωάννου), *Εἰς τὴν Λιπὴν*, ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐσπερινῷ τῆς 15^{ης} Αὐγούστου.

18. Α΄ κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Κοσμᾶ), ὠδὴ στ΄, τροπ. β΄.

19. Στιχηρὸν προσόμοιον γ΄ τῶν ἀποστίχων ἐν τῷ Ἐσπερινῷ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου.

20. Κανὼν τῶν Θεοπατόρων ἐν τῷ Ὄρθρῳ τῆς 9ης Σεπτεμβρίου, ὠδὴ θ΄, τροπ. γ΄.

21. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ια΄.

22. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος θ΄.

23. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος κα΄.

24. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος κα΄.

25. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος κα΄.

26. Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ γ΄, τροπ. γ΄.

27. Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ γ΄, τροπ. α΄.

28. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ια΄.

ε) Ζῶα καὶ θαλάσσιοι ὄργανισμοὶ

ἡ πάναγνος περιστερὰ²⁹
ὡς τριετίζουσαν δάμαλιν τὴν ἄμωμον Δέσποιναν³⁰
σὲ τὴν ἄσπιλον ἀμνάδα³¹
κογχύλη πορφύραν θείαν βάψασα³²
κόχλος ἢ τὸν θεῖον μαργαρίτην προαγαγοῦσα³³

στ) Φυτὰ, δένδρα, ἄνθη, καρποὶ

ἐξ Ἄννης σήμερον ῥάβδος, φυτὸν θεόδοτον ἢ Θεοτόκος ἔφην³⁴
τὴν βάτον τοῦ αὔλου πυρὸς³⁵
παρθενόφυτον ἄνθος³⁶
καρπὸς εὐκλεέστατος ἡμῖν ἐδόθη³⁷
Ἰωακείμ καὶ Ἄννης τὸ βλάστημα³⁸
ὠραῖος φανεῖσα γὰρ βλαστὸς³⁹
ὡς κατάκαρπον ἐλαίαν⁴⁰
ἢ ἄμπελος σήμερον ἐτέχθη ἢ σωτήριος⁴¹
ἦνθησε τὸ μῆλον τὸ εὐῶδες, τὸ ῥόδον τὸ θεῖον πεφανέρωται⁴²

29. Προεόρτιος κανὼν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 14^{ης} Αὐγούστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ στ', τροπ. α'.

30. Δοξαστικόν, *Εἰς τὴν Λιτὴν*, ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 21^{ης} Νοεμβρίου.

31. Β' κανὼν τῆς Γεννήσεως (Ἀνδρέου), ὠδὴ α', τροπ. δ'.

32. Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ δ', τροπ. γ'.

33. Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ ε', τροπ. ε'.

34. Στιχηρὸν πρόσομοιον β' τῶν ἔσπεριων ἐν τῷ Μικρῷ Ἑσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

35. Δοξαστικόν τῶν ἔσπεριων ἐν τῷ Μικρῷ Ἑσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

36. Β' κανὼν τῆς Γεννήσεως (Ἀνδρέου), ὠδὴ θ', τροπ. δ'.

37. Στιχηρὸν ιδιόμελον γ', *Εἰς τὴν Λιτὴν*, ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

38. Δοξαστικόν τῶν ἀποστίχων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

39. Κάθισμα, *Μετὰ τὴν α' Στιχολογίαν*, ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου.

40. Προεόρτιος κανὼν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδὴ δ', τροπ. δ'.

41. Προεόρτιος κανὼν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδὴ ε', τροπ. β'.

42. Προεόρτιος κανὼν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδὴ η', τροπ. δ'.

γονιμώτατον σπόρον⁴³
 ξύλον ἐν μέσῳ ὡς ἐκβλαστάνει ναοῦ⁴⁴
 ὡς κρίνον εὐοσμῶν⁴⁵
 κλάδον ὠραῖον Παρθένον⁴⁶
 βλαστοῦ ἀμαράντου κλημα⁴⁷
 δένδρον ἀγλαόκαρπον⁴⁸

ζ) Εὐώδεις οὐσίες

εὐῶδες θυμίαμα⁴⁹
 ὡς θεῖον ὄσφραδιον⁵⁰
 τὸ μύρον τὸ εὐῶδες⁵¹

Στοιχεῖα γιὰ τὶς παρομοιώσεις τοὺς λαμβάνουν οἱ ποιητὲς καὶ ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινο βίον. Συγκεκριμένα χρησιμοποιοῦν γαμήλιες παραστάσεις γιὰ νὰ ἀποδώσουν τὸν ρόλο ποὺ διαδραμάτισε ἡ Ἀειπάρθενος στὸ μυστήριο τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως:

φαιδρῶς ὠραῖσμένη ὡς νύμφη πανάμωμος⁵²
 τοῦ φωτὸς ὁ νυμφὼν⁵³
 ἡ παστὰς ἡ ἄλυτος τοῦ οὐρανοῦ Νυμφίου⁵⁴

43. Κανὼν τῶν Θεοπατόρων ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 9^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδή στ', τροπ. α'.

44. Προεόρτιος κανὼν τῶν Εἰσοδίων (Ἰωσήφ), ὠδή η', τροπ. δ'.

45. Προεόρτιος κανὼν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (Θεοφάνους) ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 24^{ης} Μαρτίου, ὠδή η', τροπ. γ'.

46. Στιχηρὸν προσόμιον β' τῶν ἀποστίχων ἐν τῷ Ἐσπερινῷ τῆς Συλλήψεως τῆς Ἁγίας Ἄννης.

47. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ε'.

48. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ιγ'.

49. Στιχηρὸν προσόμιον β' τῶν ἀποστίχων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐσπερινῷ τῆς 21^{ης} Νοεμβρίου.

50. Κανὼν τοῦ θεοδόχου Συμεῶν (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 3ης Φεβρουαρίου, ὠδή η', θεοσοκίον.

51. Α' κανὼν τῆς Συλλήψεως (Ἀνδρέου), ὠδή ζ', τροπ. γ'.

52. Β' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Ἰωάννου), ὠδή α', τροπ. β'.

53. Στιχηρὸν ἰδιόμελον β' τῶν ἔσπεριων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

54. Κοντάκιον προεόρτιον τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου.

Χωροταξικά και κτιριοδομικά στοιχεία, καθώς επίσης και οί στεγασμένοι χώροι και τὰ καταλύματα ὑποδηλώνουν ὄχι μόνο τὴ συμβολὴ τῆς Θεοτόκου στὸ ἔργο τῆς θείας Οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ τὴν προστασία ποὺ παρέχει Αὐτὴ στοὺς ἀνθρώπους.

α) Χωροταξικά στοιχεία

ἡ γὰρ ἔμψυχος πόλις τοῦ πάντων δεσπύζοντος⁵⁵
χωρίον εὐρύχωρον⁵⁶
τὸν τοῖς πιστοῖς σωτήριον λιμένα⁵⁷
αὐτὴ λογικῶν προβάτων⁵⁸

β) Κτιριοδομικά στοιχεία

τεῖχος καὶ ὀχύρωμα τῶν μελωδούντων⁵⁹
ἀοράτων ἐχθρῶν ἀμυντήριον⁶⁰
ἐτέχθη σήμερον γέφυρα μετάγουσα πρὸς φῶς τὸ ἀνθρώπινον, κλιμαξ
οὐράνιος⁶¹
ἡ στήλη τῆς παρθενίας⁶²
ἡ σκέπη τῶν ψυχῶν ἡμῶν⁶³
ἡ κατὰ ἀνατολὰς πύλη ἀποκνηθεῖσα⁶⁴
ἡ θεία εἴσοδος τῶν σφρομένων⁶⁵
σεπτοῦ μυστηρίου θύρα⁶⁶

55. Στιχηρὸν προσόμιον β' τῶν ἑσπερίων τῆς 14^{ης} Αὐγούστου.

56. Προεόρτιος κανὼν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Ὁρθρω τῆς 14^{ης} Αὐγούστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ δ', τροπ. γ'.

57. Α' κανὼν τῆς Γεννήσεως (Ἰωάννου), ὠδὴ δ', τροπ. α'.

58. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ζ'.

59. Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ η', τροπ. ε'.

60. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ζ'.

61. Προεόρτιος κανὼν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρω τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδὴ στ', τροπ. α'.

62. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ιθ'.

63. Προεόρτιος κανὼν τῆς Ὑπαπαντῆς, ὠδὴ ζ', θεοτοκίον.

64. Στιχηρὸν ἰδιόμελον β' τῶν ἑσπερίων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

65. Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου (Ἰωσήφ), ὠδὴ γ', τροπ. δ'.

66. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ιε'.

γ) Στεγασμένοι χώροι - καταλύματα

καθαρότατον τέμενος⁶⁷
 σκηνή Θεοῦ ζώντος⁶⁸
 σκηνώμα δόξης⁶⁹
 ὁ οἶκος τὸν τοῦ παντός συνοχέα ὁ χωρήσας⁷⁰
 τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀσάλευτος πύργος⁷¹
 κιβωτός τε ἡ πάγχρυσος⁷²
 τοῦ Θεοῦ ἀγίασμα (ναός)⁷³
 Θεοῦ κατοικητήριον⁷⁴
 ὁ ναός Θεοῦ ἔμφυχος γίνεται⁷⁵
 ὁ βασιλικὸς θάλαμος⁷⁶
 χαράκωμα ... καὶ ἱερὸν καταφύγιον⁷⁷
 τόπος ἀγιάσματος⁷⁸
 κατοικίαν ἄληκτον⁷⁹
 οἶκημα πανάριστον τοῦ ἐπὶ τῶν Σεραφίμ⁸⁰
 παλάτιον ... καὶ φωτανγῆς ἐνδιαίτημα⁸¹

Ὑλικοί φορεῖς γραπτοῦ λόγου, σκευὴ γιὰ τὴν μεταφορὰ καὶ φύλαξη διαφόρων οὐσιῶν ἢ πραγμάτων, ἀντικείμενα οἰκιακοῦ ἐξοπλισμοῦ, ἄλλα πολῦτιμα ἀντικείμενα, ἐνδύματα, μέσα μεταφορᾶς δίνουν στοὺς ποιητὲς κατάλληλες ιδέ-

67. Προεόρτιος κανὼν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Ὁρθρω τῆς 14^{ης} Αὐγούστου (Ἰωσήφ), ὠδή γ', τροπ. δ'.

68. Α' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Κοσμᾶ), ὠδή η', τροπ. α'.

69. Στιχηρὸν προσόμοιον γ' τῶν ἑσπερίων τῆς 20^{ης} Αὐγούστου.

70. Προεόρτιος κανὼν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Ὁρθρω τῆς 14^{ης} Αὐγούστου (Ἰωσήφ), ὠδή στ', τροπ. α'.

71. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος κγ'.

72. Στιχηρὸν προσόμοιον α' τῶν ἑσπερίων τῆς 14^{ης} Αὐγούστου.

73. Στιχηρὸν προσόμοιον α' τῶν ἑσπερίων ἐν τῷ Μικρῷ Ἑσπερινῷ τῆς 15^{ης} Αὐγούστου.

74. Στιχηρὸν ἰδιόμελον δ', *Εἰς τὴν Λιτὴν*, ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

75. Στιχηρὸν ἰδιόμελον α' τῶν ἀποστίχων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

76. Δοξαστικὸν τῶν ἀποστίχων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

77. Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου (Ἰωσήφ), ὠδή δ', τροπ. ε'.

78. Στιχηρὸν προσόμοιον β' τῶν ἑσπερίων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

79. Στιχηρὸν ἰδιόμελον γ', *Εἰς τὴν Λιτὴν*, ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

80. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ιε'.

81. Στιχηρὸν προσόμοιον στ' τῶν ἑσπερίων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 21^{ης} Νοεμβρίου.

ες για να εκφράσουν παραστατικά είτε την σχέση της Παρθένου Μαρίας με τὸν ἐνανθρωπήσαντα Λόγο, είτε τὴν προσφορά της στοὺς ἀνθρώπους.

α) Ὑλικοὶ φορεῖς γραπτῶ λόγου

*τόμος καινός, ἐν ᾧ ὁ Λόγος ἀναγράφεται συνόδῳ ξηνοτάτῃ⁸²
πλάκα θεόγραφον⁸³
ἡ βίβλος τοῦ λόγου τῆς ζωῆς⁸⁴
τὸ ἐσφραγισμένον νῦν βιβλίον ἀποτίκτεται⁸⁵*

β) Διάφορα σκεύη

*τῆς αἰδίου οὐσίας δοχεῖον γεγεννημένη⁸⁶
τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς σου⁸⁷
ἡ στάμνος ἡ φωταυγῆς καὶ πάγχρυσος⁸⁸
ἡ μυροθήκη τοῦ ἀγιάσματος⁸⁹
κρατὴρ κισσῶν ἀγαλλίασιν⁹⁰*

γ) Ἀντικείμενα οἰκιακοῦ ἔξοπλισμοῦ

*τράπεζαν ἄρτου ζωῆς⁹¹
λουτήρ ἐκπλύνων συνείδησιν⁹²*

82. Προεόρτιος κανὼν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 14^{ης} Αὐγούστου (Ἰωσήφ), ὠδή ζ', τροπ. δ'.

83. Α κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Κοσμᾶ), ὠδή στ', τροπ. β'.

84. Στιχηρὸν ἰδιόμελον β' τῶν ἑσπερίων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

85. Προεόρτιος κανὼν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδή ε', τροπ. α'.

86. Δοξαστικὸν ἑσπερίων ἐν τῷ Μικρῷ Ἐσπερινῷ τῆς 15^{ης} Αὐγούστου.

87. Β' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Ἰωάννου), ὠδή ε', τροπ. β'.

88. Προεόρτιος κανὼν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (Θεοφάνους) ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 24^{ης} Μαρτίου, ὠδή α', τροπ. γ'.

89. Στιχηρὸν προσόμιον γ' τῶν ἑσπερίων τῆς Συλλήψεως τῆς Ἁγίας Ἄννης.

90. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος κα'.

91. Α' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Κοσμᾶ), ὠδή στ', τροπ. β'.

92. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος κα'.

ἡ λαβίς ἡ μυστική⁹³
κλίνη⁹⁴

δ) Πολύτιμα ἀντικείμενα

τὸ τῆς παρθενίας αὐτοῦ μητροῶν κειμήλιον⁹⁵
θησαυρὸς τοῦ Μάννα τῆς διαθήκης⁹⁶
χρυσοῦν θυμιατήριον⁹⁷
δῶρον τίμιον ἐκτήσαντό σε⁹⁸
διάδημά σε βασιλείον⁹⁹
τὸ ἱερόν θησαύρισμα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ¹⁰⁰
τὸ σκῆπτρον τὸ ἅγιον¹⁰¹
τὸ στέφος τῆς ἐγκρατείας¹⁰²
θρόνος¹⁰³
καθέδρα βασιλική, οὐράνιε¹⁰⁴

ε) Ἐνδύματα

ἡ ἄλουργίς ἡ βασιλείος¹⁰⁵
βασιλική πορφύρα¹⁰⁶
στολή τῶν γυμνῶν παρόρησίας¹⁰⁷

93. Κανὼν τῆς Ὑπαπαντῆς (Κοσμᾶ), Μεγαλυνάριον θ' ὠδῆς.

94. Στιχηρὸν προσόμοιον στ τῶν ἑσπερίων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 21^{ης} Νοεμβρίου.

95. Α' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Κοσμᾶ), ὠδὴ δ', τροπ. γ'.

96. Οἶκος κοντακίου τῆς 14^{ης} Αὐγούστου.

97. Β' κανὼν τῆς Γεννήσεως (Ἀνδρέου), ὠδὴ στ', θεοτοκίον.

98. Προεόρτιος κανὼν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδὴ ζ', τροπ. β'.

99. Α' κανὼν τῶν Εἰσοδίων (Γεωργίου), ὠδὴ στ', τροπ. δ'.

100. Κοντάκιον τῶν Εἰσοδίων.

101. Α' κανὼν τῆς Συλλήψεως (Ἀνδρέου), ὠδὴ η', τροπ. β'.

102. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ιγ'.

103. Στιχηρὸν προσόμοιον στ' τῶν ἑσπερίων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 21^{ης} Νοεμβρίου.

104. Στιχηρὸν ἰδιόμελον γ', *Εἰς τὴν Λιπὴν*, ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

105. Β' κανὼν τῆς Συλλήψεως (Γεωργίου), ὠδὴ στ', τροπ. β'.

106. Α' κανὼν τῆς Συλλήψεως (Ἀνδρέου), ὠδὴ ζ', τροπ. β'.

107. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ιγ'.

στ) Μέσα μεταφορᾶς

ἄρμα τὸ φορικτὸν¹⁰⁸
 ὄχημα τῆς Θεότητος ὄλης¹⁰⁹

Ἐκτὸς τῶν παραπάνω παρομοιώσεων ποὺ παρουσιάζονται κατὰ κατηγορίες, ὑπάρχουν καὶ ἄλλες παρομοιώσεις ποὺ δὲν ἐντάσσονται σὲ ἓνα εὐρύτερο, ταξινομημένο σύνολο καὶ τίς ὁποῖες ἀναφέρουμε παρακάτω:

καταπέτασμα¹¹⁰
 ὁ θεῖος πόκος¹¹¹
 τὸ παρθενικὸν ὄργανον¹¹²
 ὄπλον ἡμῖν παρὰ Θεοῦ εὐδοκίας¹¹³
 ψυχῶν χαῖρε καθαρθήριον¹¹⁴
 τὸ τῶν δαιμόνων πολυθρήνητον τραῦμα¹¹⁵
 ὁ κόχλος, Ἄννα, προήγαγε πορφύραν τὴν τὸ ἔριον βάψασαν τῆς σωματώσεως τοῦ Βασιλέως¹¹⁶
 παραδείσου θυρῶν ἀνοικτήριον¹¹⁷
 τροφή τοῦ Μάννα διάδοχε¹¹⁸
 ἡ κλεῖς τῆς Χριστοῦ Βασιλείας¹¹⁹
 προνοίας αὐτοῦ ταμεῖον¹²⁰
 ὀλκὰς τῶν θελότων σωθῆναι¹²¹
 βροντὴ τοὺς ἐχθροὺς καταπλήττουσα¹²²

108. Β' κανὼν τῆς Συλλήψεως (Γεωργίου), ὠδὴ η', τροπ. β'.

109. Στιχηρὸν προσόμοιον β' τῶν αἰνῶν ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 15^{ης} Αὐγούστου.

110. Α' κανὼν τῶν Εἰσοδίων (Γεωργίου), ὠδὴ θ', τροπ. γ'.

111. Προεόρτιος κανὼν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (Θεοφάνους) ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 24^{ης} Μαρτίου, ὠδὴ γ', τροπ. β'.

112. Δοξαστικὸν τῶν ἀποστίχων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 8^{ης} Σεπτεμβρίου.

113. Κανὼν τῶν Θεοπατόρων ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 9^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδὴ η', τροπ. γ'.

114. Προεόρτιος κανὼν τῶν Εἰσοδίων (Ἰωσήφ), ὠδὴ η', τροπ. στ'.

115. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος γ'.

116. Προεόρτιος κανὼν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου (Ἰωσήφ) ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 7^{ης} Σεπτεμβρίου, ὠδὴ στ', τροπ. β'.

117. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ζ'.

118. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ια'.

119. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ιε'.

120. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ιζ'.

121. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος ιζ'.

122. Ἀκάθιστος ὕμνος, οἶκος κα'.

Στίς ὑπὸ μελέτη Θεομητορικὲς ἐορτὲς ὑπάρχουν μερικὲς ἀκόμη παρομοιώσεις –τὶς ὁποῖες κρίνουμε σκόπιμο νὰ παραθέσουμε– ποὺ ἀναφέρονται στὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ τῆς Παναγίας, στὸ γεγονός τοῦ θανάτου τῆς, στὸν τάφο καὶ τὸν τόπο τῆς ταφῆς τῆς, καθὼς καὶ στὸν ναό, στὸν ὁποῖο εἰσιῆλθε καὶ παρήμενε στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων.

*γένονεν ἡ κοιλία σου Ἁγία Τράπεζα¹²³
 νέον ὡς οὐρανὸν τὴν μήτραν τῆς Παρθένου¹²⁴
 ὡς ἐν λαβίδι, χερσὶ τῆς Θεοτόκου νῦν τῷ Πρεσβύτῃ δίδεται¹²⁵
 φωτοφόρον παλάτιον ἠτοιμάσθη σοι, Δέσποτα, ἡ νηδὺς ἡ ἄφθορος τῆς
 Θεόπαιδος¹²⁶
 καὶ τὴν εὐκαρπον ταύτης νηδὺν ὡς ἀγρὸν ὑπέδειξε ἡδὺν ἄπασι¹²⁷
 ῥυτὸν ἀρρόγητων μνήσεων ἡ σὴ ψυχὴ, Κόρη σεμνή, σαφῶς ὑπάρξει¹²⁸
 ὁ θάνατός σου γέγονε διαβατήριον¹²⁹
 κλιμαξὸς πρὸς οὐρανὸν ὁ τάφος γίνεται¹³⁰
 ὡς ἐκ παστοῦ (τοῦ τάφου) τοῦ σκήνου σου γῆθεν ἀπάρασα¹³¹
 καὶ ἀρουσώμεθα ἱαμάτων ἄφθονα χαρίσματα ἐκ πηγῆς ἀενάου (τοῦ τά-
 φου) βλυστάνοντα¹³²
 τάφον γὰρ οἰκήσασα ἔδειξε παράδεισον¹³³
 ἀπὸ τοῦ τάφου δὲ τὴν καθαρὰν σου σκηνὴν (τὸ σῶμα) παραλαβὼν ὁ σὸς
 Υἱός¹³⁴
 Χαῖρε Γεθσημανή, τὸ τέμενος τὸ θεῖον¹³⁵
 νυμφοστόλος σήμερον ἐδείχθη τερπνὸς τῆς Παρθένου ὁ ναὸς καὶ θάλα-
 μος δεχόμενος τὴν ἔμψυχον παστάδα Θεοῦ¹³⁶*

123. Β' κανὼν τῆς Γεννήσεως (Ἀνδρέου), ὠδὴ ε', θεοτοκίον.

124. Στιχηρὸν προσόμοιον γ', *Εἰς τὸν Στίχον τῶν Αἰνῶν*, ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 11^{ης} Σεπτεμβρίου.

125. Στιχηρὸν προσόμοιον β' τῶν ἀποστίχων ἐν τῷ Μικρῷ Ἑσπερινῷ τῆς Ὑπαπαντῆς.

126. Στιχηρὸν προσόμοιον β' τῶν ἑσπερίων τῆς 24^{ης} Μαρτίου.

127. Ἀκάθιστος Ὕμνος, οἶκος δ'.

128. Προεόρτιος κανὼν τῶν Εἰσοδίων (Ἰωσήφ), ὠδὴ η', τροπ. ε'.

129. Α' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Κοσμᾶ), ὠδὴ δ', τροπ. β'.

130. Στιχηρὸν προσόμοιον α' τῶν ἑσπερίων ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ τῆς 15^{ης} Αὐγούστου.

131. Δοξαστικόν, *Εἰς τὸν Στίχον τῶν Αἰνῶν*, ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 17^{ης} Αὐγούστου.

132. Β' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Ἰωάννου), ὠδὴ θ', τροπ. β'.

133. Β' κανὼν τῆς Κοιμήσεως (Ἰωάννου), ὠδὴ η', τροπ. γ'.

134. Κάθισμα, *Μετὰ τὴν α' Στιχολογίαν*, ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 17^{ης} Αὐγούστου.

135. Στιχηρὸν προσόμοιον β', *Εἰς τὸν Στίχον τῶν Αἰνῶν*, ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς 18^{ης} Αὐγούστου.

136. Α' κανὼν τῶν Εἰσοδίων (Γεωργίου), ὠδὴ γ', τροπ. α'.

Μελετώντας κανείς τις παρομοιώσεις προς τιμήν τῆς Θεοτόκου μέσα ἀπὸ τὴν ὕμνογραφία τῶν μεγάλων Θεομητορικῶν ἑορτῶν, κατανοεῖ πλήρως τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους ὑπηρετεῖ ἡ “θεομητορική” παρομοίωση. Πέρα ἀπὸ τοὺς γενικοὺς σκοποὺς, ὅτι στολίζει τὸν ὕμνο κοσμώντας τὸ ὕφος τοῦ κειμένου μὲ γλαφυρότητα, διαλύει τὴ μονοτονία μὲ τὴν παραστατικότητα τῶν εἰκόνων καὶ ἀποσαφηνίζει μὲ ἀπλὲς παραστάσεις τὸ νόημα τῶν ὕμνων, ἢ ἐν λόγῳ παρομοίωση ὑπηρετεῖ καὶ ἄλλους ἰδιαίτερους σκοποὺς: Ἀποδίδει –κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατόν– τὴ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς Θεοτόκου. Ὑπογραμμίζει τὸν ρόλο ποὺ διαδραματίζει ἡ Παναγία στὸ ἔργο τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. Καλλιεργεῖ παράλληλα στοὺς πιστοὺς τὴν κατάλληλη ψυχικὴ διάθεση, ὥστε νὰ λατρεύσουν τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ νὰ τιμήσουν τὴν Θεομήτορα ἐκφράζοντας τὴν πολλὴ τους ἀγάπη πρὸς τὸ πανάγιο πρόσωπό της. Καὶ τέλος ἐξυπηρετεῖ ἓνα μεγάλο, βαθύτερο σκοπὸ· ὁδηγεῖ τοὺς πιστοὺς *ex visu et ex auditu* στὴ θεογνωσία.